

17.02.2025

Asia: SYKE/2024/2145

Lausuntopyyntö koskien Ruotsin talousvyöhykkeelle suunniteltavan Olof Skötkonung-merituulivoimapuiston ympäristövaikutusten arviointiselostusta ja lupahakemusta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Deep Wind Offshore DWO Sverige suunnittelee Olof Skötkonung -merituulivoima-aluetta Selkämerelle Ruotsin talousvyöhykkeelle. Hanke koostuisi enintään 70 tuulivoimalasta. Hankkeesta on laadittu YVA-arviointiselostusta vastaava kuulemisasiakirja. Ns. Espoon sopimuksen perusteella Suomella on mahdollisuus osallistua hankkeen ympäristövaikutusten arviointiin, mikäli hankkeesta voisi aiheutua Suomen puolelle ulottuvia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ruotsin ympäristövirasto toimitti kuulemisasiakirjan Suomen ympäristökeskukselle, joka Espoon sopimuksen toimivaltaisena viranomaisena pyytää Luonnonvarakeskukselta (Luke) lausuntoa asiakirjasta. Luke ottaa lausunnoissaan kantaa ainoastaan omaan toimialaansa liittyviin asioihin.

Suunniteltu tuulivoima-alue olisi lähes kiinni Fingrundet Östra Bankenin Natura 2000 -alueessa sen eteläpuolella noin 15 kilometrin matkalta. Natura alueen ja lähimpien turbiinien väliin on suunniteltu kahden kilometrin puskurivyöhykettä. Luken käsityksen mukaan puskurivyöhykkeen olisi hyvä olla leveämpi. Tämä Natura 2000 -alue on jäätilanteen salliessa todennäköisesti tärkeimpiä allin talvehtimisalueita Selkämerellä. Ainakin huonoissa näkyvyysolosuhteissa on olemassa riski, että alueella matalalla kiertävät alliparvet törmäilevät vieressä sijaitseviin turbiineihin. Saman Natura 2000 -alueen pohjois- ja itäpuolelle on suunniteltu Fyrskeppetin tuulivoima-aluetta. Mikäli kummatkin hankkeet toteutuisivat suunnitellussa laajuudessaan, Natura 2000 -alue jäisi tuulivoima-alueiden keskelle niin, että sinne olisi vapaa reitti ainoastaan luoteen suunnalta. Tämä todennäköisesti heikentäisi merkittävästi alueen merkitystä erityisesti allin talvehtimisalueena. Tämä asia on jäänyt kokonaan pois mahdollisten yhteisvaikutusten arvioinnista ja tulisi sinne lisätä. Lähialueelle on suunnitteilla muitakin merituulivoimahankkeita ja yhteisvaikutusten arvioinnissa tulisi kiinnittää enemmän huomiota myös alueen läpi muuttaviin hanhiin ja erityisesti uhanalaiseen selkälokkiin.

Luke kiinnittää huomiota myös siihen, että hankealueen vieressä sijaitsevan Natura 2000-alueen matalikoiden merkitystä silakan kutualueena ei ole kunnolla selvitetty. Ainakin rakennustöiden aikaiset vaikutukset voivat ulottua myös Natura 2000 -alueella ja on mahdollista, että tuulivoima-alueen toiminta vaikuttaisi myöhemminkin myös esimerkiksi silakan kutuparviin muodostumiseen ja liikkeisiin. Silakan kutualueista Pohjanlahdella ei ole järjestelmällisesti tietoa kerätty, eikä niitä

kunnolla tunneta. Kevätkutuisen silakan tiedetään kutevan laajalti rannikolla ja saaristossa, mutta Itämeren eteläisemmistä osista peräisin olevien havaintojen mukaan syyskutuisen silakan kutualueet ovat ulompana merellä sijaitsevia matalikoita. Laajoja ulkomatalikoita Selkämerellä on Fingrundetin lisäksi vain muutama. Asiasta ei ole luotettavaa tietoa olemassa, mutta on mahdollista, että juuri nämä ulkomatalikot ovat Pohjanlahden syyskutuisen silakan (osapopulaation) kannalta ratkaisevan tärkeitä alueita. Siksi tässä yhteydessä pitäisi kiinnittää enemmän huomiota Natura 2000 -alueen mahdolliseen merkitykseen syyskutuisen silakan kutualueena, mutta asia on jäänyt selvittämättä. Luke katsoo, että tältä osin ympäristövaikutusten arviointia tulisi täydentää.

Rajojen yli ulottuvia vaikutuksia käsittelevässä liitteessä todetaan, että useiden tuulivoima-alueiden perustamisella alueelle voi olla myönteisiä kumulatiivisia vaikutuksia, sillä alueet, joilla troolikalastaminen ei ole mahdollista, toimivat suojavyöhykkeinä kalakannoille. Tämän esitetään mahdollisesti edistävän eri kalalajien, kuten turskan ja silakan, palautumista ja vaikuttavan pitkällä aikavälillä myönteisesti ekosysteemiin ja kalakantoihin ja siten myös ammattikalastukseen alueella. Luken käsityksen mukaan edellä mainittu perustelu on epäuskottava, sillä kyseisten lajien kalastusta rajoitetaan Itämerellä aluekohtaisilla saaliskiintiöillä. Siksi kalastuksen estyminen tuulivoima-alueella todennäköisesti vain kasvattaisi kalastuspainetta muilla alueilla. Lisäksi ympäristövaikutusten arvioinneissa (tämä hanke ja Fyrskeppet) on todettu, että alueet eivät ole merkittäviä kalastusalueita.

Thessler Sirpa
Luonnonvarakeskus

Lappalainen Antti
Luonnonvarakeskus